

Ngữ pháp Tiếng Việt

TẬP MỘT

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

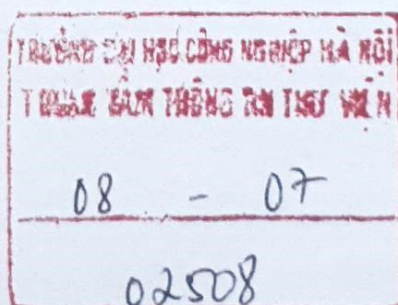
Diệp Quang Ban (Chủ biên) – Hoàng Văn Thung

NGỮ PHÁP TIẾNG VIỆT

TẬP MỘT

(Đã được Hội đồng thẩm định sách của Bộ Giáo dục và Đào tạo
giới thiệu làm sách dùng chung cho các trường Đại học Sư phạm)

(Tái bản lần thứ mười lăm)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Lời nói đầu

Bộ sách **Ngữ pháp tiếng Việt** gồm hai tập (do Diệp Quang Ban chủ biên) được biên soạn theo chương trình cải tiến dùng cho sinh viên khoa Ngữ văn các trường Đại học Sư phạm trong cả nước :

Tập một (in lần đầu 1991) gồm có :

Mở đầu (do Diệp Quang Ban viết)

Phần một : Cấu tạo từ (từ xét ở phương diện cấu tạo ngữ pháp – do Diệp Quang Ban viết)

Phần hai : Từ loại (do Hoàng Văn Thung viết)

Tập hai (do Diệp Quang Ban viết) (in lần đầu 1992) gồm có :

Phần ba : Cụm từ

Phần bốn : Câu

Bộ **Ngữ pháp tiếng Việt** này viết theo tinh thần vừa kế thừa kiến thức truyền thống đã và đang được lưu hành, vừa bổ sung kiến thức là thành tựu của giới nghiên cứu tiếng Việt vài năm lại đây.

Bộ sách đã được Hội đồng thẩm định sách đại học của Bộ Giáo dục và Đào tạo (bộ phận thuộc Bộ Giáo dục cũ) giới thiệu làm sách dùng chung cho các trường Đại học Sư phạm.

Sách này cũng là tài liệu tham khảo cần thiết đối với giáo viên dạy tiếng Việt, giáo sinh các trường Cao đẳng Sư phạm.

Chúng tôi xin giới thiệu cùng bạn đọc và mong nhận được những ý kiến nhận xét, góp ý của bạn đọc gần xa.

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

MỤC LỤC

	Trang
Mở đầu	4
I – Ngữ pháp và ngữ pháp học	4
II – Ý nghĩa từ vựng và ý nghĩa ngữ pháp trong từ	5
III – Dạng thức ngữ pháp	11
§1. Ý nghĩa ngữ pháp và cách biểu hiện nó	11
§2. Dạng thức ngữ pháp	14
IV – Phương thức ngữ pháp	15
§1. Kiểu ý nghĩa ngữ pháp ẩn tàng	16
§2. Một số phương thức ngữ pháp thường gặp	18
A – Phương thức ngữ pháp bên trong từ	19
1. Phụ tố	19
2. Trọng âm	20
3. Láy	20
4. Ghép	21
B – Phương thức ngữ pháp bên ngoài từ	23
1. Hư từ	23
2. Trật tự từ	25
3. Ngữ điệu	26
V – Phạm trù ngữ pháp	27
VI – Các bộ phận nghiên cứu của ngữ pháp học	28
1. Từ pháp	29
2. Từ loại học	29
3. Cú pháp	32
VII – Chú thích về hệ thống đơn vị ngữ pháp của tiếng Việt	35

I – Phân loại từ về cấu tạo ngữ pháp	44
§1. Từ ghép	48
A – Từ ghép đẳng lập	48
1. Từ ghép gộp nghĩa	50
2. Từ ghép lặp nghĩa	50
3. Từ ghép đẳng lập đơn nghĩa	51
4. Hiện tượng di chuyển kiểu ở từ ghép đẳng lập	51
5. Về trật tự các từ tố trong từ ghép đẳng lập	52
B – Từ ghép chính phụ	53
1. Từ ghép (chính phụ) dị biệt	54
2. Từ ghép (chính phụ) sắc thái hoá	56
§2. Từ láy	58
A – Bậc láy	62
B – Từ láy xét mặt số lượng tiếng	64
1. Từ láy đôi	64
2. Từ láy ba	72
3. Từ láy tư	72
4. Về nghĩa ở từ láy	73
§3. Hiện tượng di chuyển kiểu trong cấu tạo từ	75
§4. Sơ lược về hiện tượng chuyển biến ý nghĩa trong cấu tạo từ	76
II – Về yếu tố ngoại lai trong cấu tạo từ tiếng Việt	78
A. Về yếu tố gốc Hán	79
1. Mức độ thuần thực trong quá trình Việt hoá	79

2. Trật tự "nghịch"	79
3. Hiện tượng đồng âm	80
B. Về yếu tố gốc Ấn – Âu	81
1. Định lại ranh giới hình vị (từ tố) Ấn – Âu	81
2. Đơn tố hoá từ nhiều hình vị (từ tố)	82
3. Giản hoá về phát âm	82
III – Về hiện tượng "dạng ghép"	82
A – Dạng ghép nguyên	83
B – Dạng ghép rút	83

Phần hai – TỪ LOẠI TIẾNG VIỆT

Mở đầu. Tiêu chuẩn phân định từ loại tiếng Việt	84
1. Ý nghĩa khái quát	85
2. Khả năng kết hợp	86
3. Chức năng cú pháp	86
Hệ thống từ loại tiếng Việt	87
I – Các từ loại thuộc nhóm I	88
§1. Danh từ	89
A – Đặc trưng của danh từ	89
B – Phân loại và miêu tả	90
Danh từ riêng	90
Danh từ chung	94
§2. Động từ	103
A – Đặc trưng của động từ	103
B – Phân loại và miêu tả	104
Động từ không độc lập	104
Động từ độc lập	110

§3. Tính từ	115
A – Đặc trưng của tính từ	115
B – Phân loại và miêu tả	115
Tính từ chỉ đặc trưng không xác định thang độ	116
Tính từ chỉ đặc trưng xác định thang độ	117
C – Tính chất đặc biệt của lớp từ mô phỏng	118
§4. Về khái niệm vị từ	121
§5. Số từ	122
A – Đặc trưng của số từ	122
B – Phân loại và miêu tả	122
Số từ xác định	123
Số từ không xác định	125
§6. Đại từ	126
A – Đặc trưng của đại từ	126
B – Phân loại và miêu tả	127
Đại từ xưng hô	127
Đại từ chỉ định	130
II – Các từ loại thuộc nhóm II	137
§1. Phụ từ (Định từ và phó từ)	138
Định từ	138
A – Đặc trưng của định từ	138
B – Phân loại và miêu tả	139
Phó từ	142
A – Đặc trưng của phó từ	142
B – Phân loại và miêu tả	143

§2. Kết từ	152
A – Đặc trưng của kết từ	152
B – Phân loại và miêu tả	152
Kết từ chính phụ	152
Kết từ đẳng lập	161
§3. Tiểu từ	166
A – Đặc trưng của tiểu từ	166
B – Phân loại và miêu tả	166
Trợ từ	166
Tình thái từ	170
III – Về khái niệm thực từ và hư từ	174
IV – Hiện tượng chuyển di từ loại	176
– Chú thích tên tác giả có ví dụ trích dẫn được viết tắt	181
– Tài liệu tham khảo	183
– Mục lục	187